

Prenumerationspris: 1 år Kr. 2 — 1/2 " " 1:—	Utgiven av Svenska Folkförbundet. Ansv. redaktör: Andreas Stahl , Riddaregatan 3, Tallinn. Tel. 431-53. Utkommer varannan vecka.	Utlandet: 1/1 år Kr. 3:— 1/2 " " 1:50
--	---	---

Det svenska gymnasiet.

Den 31 augusti öppnar det länge omtalade svenska gymnasiet första gången sina dörrar för estlandssvensk ungdom, som vill söka högre bildning. Skolan öppnas — såsom tidigare omtalats — vid estniska samskolan i Hapsal. Genom att en del parallelklasser stängts vid nämnda estniska gymnasium blir det gott om utrymme för det svenska läroverket. Regeringen har varit vänlig nog att bevilja hyresfria lokaler vid detta statens gymnasium ävensom tillåtelse att kostnadsfritt begagna befintligt undervisningsmaterial. Hur den finansiella frågan för övrigt kommer att lösas under första läsåret är bekant: den Bökmanska donationen utgör grundplåten och huvudinkomsten, därtill kommer ett anslag av estniska staten på 1000 kronor. — Sedan nu också skolan den 4 juni officiellt blivit antagen och rektor A. Üksti utnämns till föreståndare anse vi oss ha uppnått det så länge eftersträvade målet. Elevantalet tycks också bli större än man vågade hoppas, och detta måste hälsas med glädje. Den framåtsträvande andan finnes alltså, och möjligheten att komma framtåt har genom det svenska gymnasiet tillblivelse avsevärt underlättats och — för den svenska kulturkampen i österled har ett betydelsefullt bålverk rests. Mannen som gjort det mesta, som frikostigt byggt det omdrömda „huset“ färdigt, är generalkonsul **Folke Bökman**.

Förutom rektor ha andra lärare icke ännu utnämns. Till lärare i svenska, matematik, geo-

grafi, botanik och zoologi samt gymnastik ha vi hopp om att få fil. mag. **Torsten Svensson** från Göteborg, teol. kand. **Ruben Almroth** — lärare vid Birkas folkhögskola — kommer att engageras till lärare i kristendom och historia. Lärare i estniska språket, handarbete, teoret. militärlära, teckning och möjligen även sång anskaffas av rektor Üksti.

Generaldirektör **Julius Juhlin** och Dr. **Lindquist** ha anskaffat läroböcker i alla ämnen för första klassen för 17 elever ävensom kartor och plancher av olika slag. Denna materiell har redan översänts till Hapsal. Generaldirektör **Juhlin** har dessutom lovat skaffa böcker för det svenska gymnasiet bibliotek. För allt detta äro vi mycket tacksamma.

Inviqningen av skolan kommer att äga rum i Hapsal 28—30 augusti. Till denna komma förutom inhemska — generaldir. **Juhlin**, donantorn generalkonsul **Folke Bökman** och major **Ahlström** från Stockholm. Möjligen få vi också besök från Göteborg: professor **Vilh. Lundström** och andra. Härvarande svenska ministrar greve **Reutersvärd** och baron **Koskull** komma nog icke heller att saknas.

Från en del håll har man kommit med förfrågningar huruvida ett elevhem eller pensionat skall öppnas för de svenska eleverna i Hapsal. En mycket behjärtansvärd sak. Därigenom skulle det bli bättre sammanhållning och elevhemmet skulle ovilkorligen även ha sin uppfostrande betydelse. Dyrare kan det icke heller bli än att bo i

Nästa nummer av Kustbon kommer åter att utges av den vanlige redaktören herr A. Stahl, som nu under ett par veckor varit bortrest.

A. S.

pivathem. Eleverna kunna ju själva hämta produkter, så blir saken ännu enklare. Elevhemmet får dock tills vidare bli av privat natur. Därom bör man diskutera med väderbörande elever och föräldrar.

Vi önska hela företaget lycka och framgång. *N. B.*

Brev från Ragusa.

Av Carl Mothander.

Våren och sommarens början ha i år icke varit vidare nöjessamma för nordborna. Det har för det mesta varit kallt och blåsigt. Av detta med försening införda resebrev från i mars av skriftställare **Carl Mothander** se vi, att sydläningarna ha det bra mycket bättre. — En liten omväxling för våra sommargäster. Det är också skönt att drömma om Södern. Red.

Ragusa — Adrias paradis.

En svindlande hög, skrovlig, brant och skrämmande klippkust med grå borgruiner bland molnen. Romare, slaver, byzantiner, nordmän från Siciliens Gårdarrike, turkar, venetianare, österrikare och nu serber ha suttit som harksare i dessa fästen. — Mellan klipporna sydlandsk yppiga, suptropiska oaser. Skogar av pinier täcka de lägre

kullarna. Som en gles, grågrön matta täcker olivskogen sluttningarna upp mot den nakna kalkstenen. All odlingsbar, rödbrun jord bär lager, apelsin, citron, fikonträd, vin och alla andra Söderns frukter och blomster. Mellan nålfina cypreser glänser husens kalksten som marmor i solen, terassvis upp mot molnen. Ett landskap av biblisk, högtidlig skönhet. En underlig blandning av karghet och rikedom.

Innanför uråldriga fort på branta klippöar, som vid storm överspolas av bränningarnas skum, ligger Ragusa — serbernas Dubrovnik — den medeltida handelsrepubliken. Omgiven av skrämmande fasta bastioner med sina vindbryggor över djupa vattengravar ligger gammalstaden kring den imponerande corson. Åt sidorna försvinna trånga, skumma trappgränder uppåt bergsväggarna. — Mycket av österns grandezza och renässansens färgglada prakt vilar ännu över staden och dess folk. Fezens söner och "Glada änkans" montenegrinska guldstickade folkdräkter uppväga nästan det moderna västerlandets korrekta toiletter. Även i vardagslag. I de skumma gränderna små mystiskt lockande krogar det turkiska svarta, tjocka kaffet och Dalmatiens heta, aromatiska viner bland hemska, kroknästa rövarfysionomier. De långa knivarna sitta ännu i de röda skärpen, pistolerna bäras blott efter stadskommendantens tillstånd. Till synes en försiktig herre.

Utanför hamnen lyser havet i sydhimmels mörkblått, de små jakterna föra ännu levantens roströda latinsegel. Det är redan litet stickande varmt i vårsolen på sofforna, den heta cirocon kommer nordbon att hetta och frysa på en gång. Då dricker man wermouth för kinans skull, söt, ljuvligt livande wermouth. I morgon har cirocon kanske slagit om till bora, den genomträngande nordvästan från Alperna. Då söker man skydd hos dalmatiens underbara, tunga, manliga rödvin — det billigaste och härligaste.

"Vid gatan som kallas den breda" ligger en liten fin och snygg restaurant, där man äter den bästa langusten och andra

havets odjur. Langusten ser ut som en uråldrig, mossslupen jättehummert utan klor. Ett par väldiga "es ist erreicht" — mustascher resa sig trotsigt, utmanade, fältväbelmässigt i luften. Langusten blir lätt en besvikelse den ädla hummerns underofficerstyp. Bläckfisken sätter skräck i en nordbo, men de underliga snäckorna och sjöborrarna smaka ingalunda illa, sedan man väl vågat sig däran. Här fås den bästa "Goldperle" — ett ytterst hett, sött vin från ett domän i närheten. Pärlan berömd runt hela Medelhavet. Hur fisk skall stekas vet man nog bara vid Medelhavet, eljest är det nog litet svårt med maten ibland. Vad som alltid smakar är spaghetti med smör och permesan, majsbröd med smör och landets gröna getost.

Hur tjusande atmosfären än må vara i Adrias gamla medeltida konststäder bör man vid längre uppehåll hellre bo utanför. Den underbara världen får lätt en bismak av museum och teater. Till Lapad, en bergig liten halvö, kommer man med spårvagn på tio minuter — klippväg utmed havet. Underbart vackra villor på höga terrasser-rikaste trädgårdar. Villa „Anamir“, en gång tillhörig prins Mirko av Montenegro, ger allt vad en nordbo kan önska. Tvenne unga damer — en italienska, en turkiska — göra en livet lätt och behagligt. Man kan själv göra sina inköp och bestämma mat-sedeln, allt tillagas efter anvisning och önskan. För den som känner söderns pensionat är det en stor fördel. Blott priset förvånar: mycket billigare så än i pension. Även med dublett.

Ragusa ligger centralt för vida och äventyrliga strövtåg inåt Balkans mer öde trakter. Långa autobusruter, sedan till häst. Få svenskar tycks ännu ha hittat detta paradiset. Hotellernas böcker visa under årens lopp blott ett och annat svenskt namn. Svensken förstår sällan att resa. Helst de stora vanda stråken.

En prosaisk fråga: är det dyrt? Nåja, direkt billigt är det inte. Men man får vida mer för sina pengar — både natur och traktering än på franska Revieran.

Elevanmälningar till gymnasiet.

De elever, som anmält sig till svenska gymnasiet hos de olika folkskollärarna, böra formellt söka inträde hos svenska gymnasiets rektor herr A. Üksti, Viedemanni 35, Hapsal. Elever, som önska vinna inträde böra inlämna till rektor avgångsbetyg från 6-klassig folkskola samt prästbetyg.

Svenska gymnasiets kansli är beläget i Hapsal å Viedemanni tänav 35. Alla försändelser till skolan borde sändas under denna adress direkt till skolans rektor.

Skördeutsikterna i svenskbygden.

Skörden torde i år bli medelmåttig. Potatisen och vårsåden frodas bra på en del ställen, men värre är det med gräsväxten, som hämmats av det kalla vårvädret. På många ställen har det kalla vårvädret icke heller varit fördelaktigt för vinterrågen, men det finns också ställen, där rågen växer friskt. I genomsnitt förespås därför medelmåttig skörd.

Våra sommargäster i Hapsal och på Vormsö ha på grund av det blåsiga och någon gång regniga vädret ännu icke haft så mycken glädje av sin sommarvistelse. Men vi ska hoppas, att det så småningom kommer en värmebölja. Det har ju dock även funnits dagar, då det varit riktigt skönt väder.

En lyckad sångfest hölls för en vecka sedan i Riga. Även 200 sångare under ledning av V. Nerep från Estland medverkade.

Utställningen i Reval besöktes av endast 20.000 personer. Förra året var siffran 50.000. Därav kan man förstå att anordnaren „Agrarförbundet“ haft rätt stora förluster.

Amerikanska presidenten Hoovers förslag att under ett år befria de europeiska staterna från förpliktelsen att betala krigsskuld har med stor tillfredsställelse antagits av resp. riken, endast Frankrike är treds-kande. Lyckas man även i allt få Frankrike med, så åstadkom-

mer man därigenom en hjälp för den med ekonomiska svårigheter kämpande världen, som världspressen anser vara den största händelsen — ett steg till det bättre — efter världskriget. För Estland skulle en sådan anordning för nästa år inbespara 3¹/₂ miljoner kronor krigsskulder till England och Amerika.

Lärdomsskolar indragas. De svåra tiderna inverka menligt i alla avseenden. För att få inkomster och utgifter att gå ihop ha regeringen och riksdagen varit tvungna att göra betydelsefulla inskränkningar, bl. a. ha även tjänstemanna- och lärarlönerna minskats med 2⁰/₁₀ till förmån för pensionkassan. En åtgärd från regeringens sida, som väckt ont blod, är gymnasiernas indragning. Från och med hösten stängas nämligen 64 gymnasieklasser i Estland, och 70—75 gymnasielärare bli utan platser. Samma reducering skedde förra året med folkskolorna.

Om den ljusning i det ekonomiska läget i världen, som president Hoovers aktion innebär, har Sveriges finansminister, statsrådet Felix H a r m i n gjort följande uttalande i Svenska Morgonbladet:

„I det mörker, som alltmer tätat över världen, kommer budskapet från Vita huset som en första stråle av ljus. Alla finansmän såväl som industrins representanter, med vilka jag senaste året samtalat om läget, ha varit ense därom, att en ändring i Förenta staternas ekonomiska politik och uppträdande gentemot gamla världen vore första förutsättningen för en återhämtning. Redan detta, att Amerika kommit till insikt härom, kommer att verka välgörande. Några omedelbara följder för vårt lands industriella företagars verksamhet kommer presidentens beslut givetvis icke att få. Det gäller att med tålmod och försiktighet se framtiden an. Men det är ju så i all ekonomisk verksamhet att man måste hålla modet uppe under nedgångens tider i väntan på bättre konjunkturer. Därför bör lördagens meddelande även för oss vara av stor och glädjande betydelse.“

Felaktiga slutsatser drar sovjetunionens regering i sin senaste

not till den finländska regeringen, då den gör gällande att vi skulle önska störa den goda grannsämjan, framhåller H e l s i n g i n S a n o m a t, som bl. a. skriver:

„Från vårt håll utövas ingalunda gentemot Sovjetförbundet någon „fientlighetens och hatets strid“ och en sådan skulle ej ens tillåtas av Finlands regering. Snarare och verkligen med skäl kunde man hänvisa till det mullvadsarbete, som just från Ryssland tillåtes utöva för sprängande av vår rätts- och samhällsordning. Därom har ju även på senaste tider avslöjts klara fakta. Den omständigheten att man här känner sorg med anledning av den mot in germanländarna utövade politiken och bekämpar kommunisternas strävanden, kan icke Sovjetunionen skäligen stämpla såsom en „hatets och fientlighetens strid“. Under sådant förhållande är även försöket att göra Finland ansvarigt för „ur den tillskapade situationen härflytande följder“ i avsaknad av grund.

Såsom i den finländska regeringens not påpekades, har Finlands regering städse arbetat och skall fortgående arbeta för förbättrande av relationerna mellan Finland och Ryssland. I dessa strävanden erhåller vår regering säkert även framdeles fullt understöd från alla håll av vårt folk. Och för såvitt samma strävanden besjåla Sovjetunionens regering, kan den vara övertygad även därom, att de leda till gynnsamma resultat.“

Hundra spritnakna personer ha slagit sig ned på ön Föhr. På den tyska västerhavsön Föhr har en „naken-kulturförening“ på omkring 100 personer av båda könen slagit sig ned. De färdas omkring spritnakna, vilket väcker oerhörd bestörtning och förbittring hos öbefolkningen. Bland föreningens medlemmar märkas flere tyska vetenskapsmän med hustrur. De fördriva tiden bland annat med att hålla föredrag i vetenskapliga ämnen.

Föhr ligger utanför Slesvigs västkust. Den har 7.000 innevanor, övervägande friser.

Svår läderbrist i rådsunionen. Till följd av svår brist på läder ha de ryska garverifabrikerna skridit till beredning av torsksskinn. Enligt Krasnaja Ga-

zeta har man uppnått tillfredsställande resultat. Skofabriken Skorochod har sålunda nyss i handeln utsläppt skodon förfärdigade av berett torsksskinn. Dessa skodons hållbarhet påstås ej vara dålig.

Ryska „gudlösa“ bygga undervattensbåt. Komsomolskaja Pravda meddelar, att rådsregeringen beviljat „De gudlösas förbund“ rätt att insamla penningmedel för hopbringande av en fond varmed skall finansieras byggandet av en undervattensbåt för röda marinens räkning, vilken båt skall få namnet „Ateist“.

Till allmänhetens kännedom varder härigenom kungjort, att överståthållarämbetet denna dag fastställt Stockholms stadsfullmäktiges beslut om antagande av följande namn för vissa i stadskollegiets utlåtande n:r. 369/1929 närmare omförmälda gator inom stadsdelen Enskede, nämligen **Bomarsundsvägen, Hemmansvägen, Wormsövägen, Dagövägen och Öselvägen.**

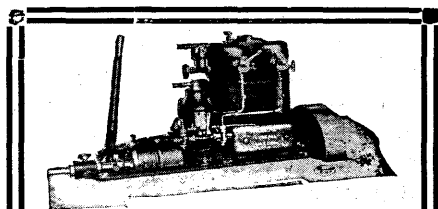
Stockholm den 9 maj 1931.

Henning Elmquist
Robert Sällberg

Skagerack livsfarig fiskeplats. På Skagens nordsida har under de senaste dagarna ilanddrivit några 10 cm. långa hylsor, som kunde misstärkas innehålla sprängämnen. De överlämnades därför till polisen, och det har sedan visat sig att hylsorna innehöll sprängladdning till brisantgranater, förmodligen av holländskt fabikat. Det råder näppeligen något tvivel om att detta fynd klagör den mystik, som på sin tid omgav en holländsk ångare, som låg i Skagen, fullastad med granater. Ångarens märkliga last gav anledning till rykten om comouflerad spritlast o. s. v. Emellertid synes lasten ha varit äkta, och tydligen härstamma de nu påträffade språnghylsorna från det holländska fartyget. Kaptenen uppgav att han skulle gå ut på djupt vatten utanför Norges kust och sänka lasten. Hur långt bort han fört den vet man icke. Emellertid förefinnes nu mycket stor fara för att någon olycka skall kunna drabba de danska och svenska fiskare, som uppehålla sig i dessa farvatten, då en granatexplosion lätt kan inträffa, om något av de farliga föremålen fastnar i fiskarnas garn.

Kyrkliga meddelanden.

Sv. S:t. Mikaelsskyrkan.

5. sönd. eft. trefald. den 5 juli
ö g m ä s s a prosten.*H. Engström.*Året Runt bra mat på
Systembolagets Restaurang
LAXEN, HALMSTAD**ÖREGRUND - STADSHOTELLET**
Telefon 7.Propa rum. Gott bord.
Fullständig servering.
Bi'garage. — Bensin.**Norrköpings Kemiska Undersökningsanstalt.**Norrköping. Tel. 1249.
Utför kemiska analyser och provtagningar.
Inneh.: Civiling. John Wanselin. stadskemist.*Skandia Motor*lättviktstyper 4-30 hk. för
råljuderdriftvinna alltmera framgång. Den
billiga driftkostnaden, den be-
kväma starten (på beställning
elektrisk uppvärmning och start),
obehövligheten av passning,
frånvaran av eldfara samt
okänslighet för saltluft och väta
äro egenskaper, som tillfreds-
ställa varje motorbåtsägare.
SKANDIA - VERKEN A. B. Lysekil.Representanter i Stockholm:
Joh:s Källander A-B.
Birger Jarls gatan 32, Tel 3556-3557**Betald annonsplats****Restaurant Runan**Sundsvalls popu
lära restaurant.
HEMTREVLIGFESTVÄNING
Förträfflig mat. Billigaste priser**„Besök Katrineholm“****Reserverad annonsplats**Vid besök i Norrtälje rekommenderas
Stadshotellet
Innehavare Direktör B. O. Lagermark
Musik under sommarmånaderna.**Vildskinn**Räv, Utter, Mård, Hermelin.
Ekorre, Hare och Kanin upp.
köpas till allra högsta pris-ligen äro för egen fabrikation. Prislista sändem-
porto.**FCUGSTEDTS PÄLSVARUFABRIK Malmö 4****Till Stiftelsens 75-årsjubileum har utkommit:**
Evangeliska Fosterlands - Stiftelsen
genom 75 år**JUBILEUMSSKRIFT**utgiven under redaktion av
Missionsföreståndare Eskil Levander
med bidrag av flera författare.**TVÅ DELAR.****FÖRSTA DELEN.****INNEHÅLL:**

1. Historisk översikt av Stiftel-
sens 75-åriga verksamhet.
2. Initiativtagare och grundläg-
gare.
3. Förgrundsgestalter i Stiftel-
sens yttre mission.
4. Det tryckta ordets mission
under 75 år.

ANDRA DELEN.**INNEHÅLL:**

1. Några Stiftelsens ledare.
2. Några yttre missionens arbe-
tare.
3. Pionjärerna i Stiftelsens sjö-
mansmission.
4. Några inre missionens arbe-
tare.
5. Några blad ur Syföreningar-
nas historia.
6. Fridsbergsanstalterna.

P R I S:Del I Häft. Kr. 6:50
Klotb. „ 8:—Del II Häft. Kr. 7:50
Klotb. „ 9:—**Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens Bokförlag**

Box 3048, Stockholm 3.

AKTIEBOLAGET LÄDERFABRIKENREKOMMENDERAR sina tillverkningar av: Prima Ränder
*delmakerier och Sportartiklar, Plattläder,**Smorläder. Coffelläder och Kromspält.***RONNEBY (SVERIGE) Sadelmakeri - Garveri - Randfabrik. Tel. 300.**

Tillbringa Eder semester i

Dalarne och Värmland,vilka båda landskap ifråga om storslagen natur och in-
tressanta platser räknas bland Sveriges främsta.
Bekvämate förbindelser med Bergslagsbanan.**H O L M B L O M S****Kappor, dräkter Norrmalmstorg**

Tel. Nr. 561 Stockholm Rikst. 9255

„Besök Borås“**Jönköpings stads och läns sparbank**

Stiftad 1831.

Huvudkontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor
Jönköping, Huskvarna, Norrahammar, Små-
lands Taberg.EGONLINEN uppehåller regelbunden trafik
Göteborg med alla mellanliggande svenska
hamnar till KARLSKRONA—DÄNZIG—LIBAU
—RIGA—REVAL—HÄLSINGFORS.**Reserverad annonsplats**